

Skjemainformasjon

Skjema	Norges dokumentarv - nominasjonsskjema
Referanse	1004061
Innsendt	12.06.2014 10:15:53

Sammendrag

Sammendrag

Tittel på dokument(er)/arkiv(er) som nomineres

Anna og Erling Stordahls arkiv

Sammendrag (maks 3000 tegn)

Arkivet etter Anna og Erling Stordahl forteller historien om personen Erling Stordahl, blind musiker og foregangsmann for helsesporten i Norge og internasjonalt.

Arkivet viser også utviklingen av Ridderrennet og tilsvarende arrangement, samt utviklingen av Beitostølen Helsesportsenter og tilvarende institusjoner og sentre i Norge og internasjonalt. Personen og arkivet er unikt og fortjener slik en plass i Norges dokumentarv.

Opplysninger om søker

Opplysninger om søker

Navn på søker

Valdresmusea/Opplandsarkivet
avdeling Valdres Folkemuseum,
Tyinvegen 27, 2900 Fagernes

Søkers tilknytning til den nominerte dokumentarven

Arkivet oppbevares ved Valdres Folkemuseum

Kontaktperson(er)

Navn	Jahn Børe Jahnsen
Stilling	Seniorkonservator og arkivar emeritus
E-postadresse	jahn.bore.jahnsen@valdres.museum.no
Telefonnummer	61 35 99 00

Fullmaktserklæring

Jeg bekrefter at jeg har fullmakt til å nominere dokumentarven som beskrives i dette nominasjonsskjemaet til Norges dokumentarv

Navn	Ole Aastad Bråten
Stilling	Seksjonsleder og konstituert direktør
Institusjon	Valdresmusea

Identifikasjon og beskrivelse

Identifikasjon og bekskrivelse av dokumentarven

Nøyaktig tittel på dokumentarven, omfang, datering (ytterår) og navn på institusjon/organisasjon som skal stå på et eventuelt diplom

Tittel: OAVF 351, Arkivet etter Anna og Erling Stordahl, Beitostølen, ordnet 1999-2006.

Kataloginformasjon/arkivbeskrivelse/arkivreferanse: Arkivet ble ordnet i årene 1999-2006 med til sammen 390 nummer, av dette 351 arkivbokser og 39 avisutklippbøker. Arkivet er inndelt tematisk slik:

- 1) Beitostølen Helsesportsenter: 29 bokser
- 2) Lydbånd, lydkassetter og lydbrev: 43 bokser
- 3) Film og video: 28 bokser
- 4) Musikkplater: 10 bokser
- 5) Ridderrennet, -rittet og -stafetten: 32 bokser
- 6) Argus avisutklipp: 41 bokser og 36 avisutklippbøker
- 7) Storedal kultursenter i Østfold: 21 bokser
- 8) Korrespondanse helsesportsenteret: 35 bokser
- 9) Kirke på Beitostølen: 2 bokser
- 10) Anna og Erling Stordahl privat: 58 bokser
- 11) Vi Yngste v/ Anna Stordahl: 7 bokser og 3 avisutklippbøker
- 12) Noter og tekster: 4 bokser
- 13) Internasjonalt arbeid: 16 bokser
- 14) Rapporter og prosjekt: 20 bokser
- 15) Diverse: 8 bokser

Visuell dokumentasjon

- bilde_4.JPG
- bilde_3.JPG
- bilde_2.JPG
- bilde_1.JPG

Kataloginformasjon/arkivbeskrivelse/arkivreferanse

Proveniens (opprinnelse)

Erling Stordahl (født 1. august 1923, død 31. oktober 1994) var en norsk gardbruker, musiker og idrettsaktivist, og en foregangsmann for integrering av funksjonshemmede. Han vokste opp som odelsgutt på gården Storedal i Skjeberg. Han var født med synsskader og ble helt blind i 13-årsalderen.

Stordahl tok examen artium i 1943 og organisteksamen i 1947. Han ble først kjent som musiker, han ble norgesmester på trekkspill som 15-åring. Flere av hans sanger ble slagere, blant annet "Minnenes melodi". Han spilte inn cirka 120 sanger sammen med den blinde Gunnar Engerdahl til inntekt for Norges Blindeforbund. De to reiste på turneer sammen i 20 år. Stordahl ga ut samleplaten "De ti beste slagere" i 1956.

Stordahl overtok farsgården Storedal i 1957, og anla det som skulle bli Storedal Kultursenter, spesielt tilrettelagt for synshemmede. Kultursenteret er et minnesmerke over kong Magnus Blinde, som ifølge Snorre ble født på gården Storedal i 1117. Senteret ble åpnet i 1970.

Erling Stordahl giftet seg med Anna Windingstad i 1953 og de bygde huset Bamseli på Beitostølen i Valdres som de første fastboende.

Stordahl fikk ideen til å lage skirenn for blinde og tok initiativet til Ridderrennet, et årlig skirenn for funksjonshemmede, som arrangeres på Beitostølen. Det første rennet ble arrangert i 1964, men startet alt i 1962 som skikurs for blinde. Hver blind deltaker delte spor med en seende. Rennet har siden vært arrangert årlig med hundrevis av deltakere fra inn- og utland.

Kong Olav var rennets høye beskytter og medlemmer av kongefamilien har vært til stede mange ganger. Om somrene arrangeres et sykkelløp for blinde, Ridderrittet.

Senere opprettet han Beitostølen Helsesportsenter i 1966. Stordahl var direktør ved senteret fra 1970 til 1993. I dag har helsesportsenteret utviklet rehabiliterings- og behandlingsopplegg for mange typer funksjonshemming.

I 1975 fikk Stordahl Peer Gynt-prisen, og i 1981 ble han tildelt Norsk Kulturråds ærespris. I 1966 ble han ridder av St. Olavs orden og i 1994 ble han forfremmet til kommandør.

Det fremkom av testamentet etter Erling og Anna Stordahl at det skulle bygges et kapell på Beitostølen. 31. oktober 2000 ble Lyskapellet vigslet av biskop Rosemarie Køhn.

Bibliografi

Erling Stordahl: "Stien over fjellet. En livsskildring", selvbiografi 1957

Otto Johansen: "Ridderrennet. Erling Stordahl og hans verden", 1972

Espen Andersen: "Erling Stordahl. Ildsjel og banebryter", 2010

Tor Harald Skogheim: "Ridderrennet på Beitostølen - Mulighetenes arena i 50 år", 2013

Støtteerklæringer

- 1) Sekretariatsleder Silje Fylkesnes, Opplandsarkivets sekretariat
- 2) Direktør Rolf Stalenet, Beitostølen Helseportsenter
- 3) Rådgiver Espen Andersen, Riksarkivet
- 4) Fullmaktserklæring, Valdresmusea

Støtteerklæring

- Fullmaktserklæring.pdf
- Støtteerklæring_Espen_Andersen.pdf
- Støtteerklæring_Beitostølen_Helseportsenter.pdf
- Støtteerklæring_Oplandsarkivet.pdf

Juridiske forhold

Juridiske forhold

Hvem eier dokumentarven? Oppgi navn og kontaktinformasjon.

Navn	Valdres Folkemuseum
Adresse	Tyinvegen 27, 2900 Fagernes
Telefon	61 35 99 00
E-post	info@valdres.museum.no

Hvem forvalter dokumentarven? Oppgi navn og kontaktinformasjon.

Navn	Valdres Folkemuseum
Adresse	Tyinvegen 27, 2900 Fagernes
Telefon	61 35 99 00
E-post	info@valdres.museum.no

Tilgang

Vil det være faktorer som begrenser offentlig tilgang til dokumentene? Beskriv dem i så fall nedenfor.

Arkivet er klausulert grunnet mange private opplysninger. Det må søkes skriftlig om innsyn.

Fra 2006 er 33 arkivsaker, 35 fotografier og 70 gjenstander utlånt til en permanent minneutstilling i låsbare glasskap på Bamseli på Beitostølen, etter skriftlig avtale om deponering, sikring og bevaring.

Opphavsrett

Beskriv den opphavsrettslige statusen til dokumentarven.

Opphavsretten for fotografiene følger fotograf. Opphavsretten for papirarkivet tilhører arkiveier.

Vurdering opp mot utvelgelseskriteriene

Vurdering opp mot utvelgelseskriteriene

Autentisitet

Arkivet er autentisk, hentet fysisk av museets folk på Bamseli, Anna og Erling Stordahls bolig på Beitostølen.

Nasjonal betydning

Erling Stordahl var initiativtaker og den første som gjorde en innsats for helsesport-ideen i Norge.

Tilleggsriterier

Dokumentenes nasjonale betydning må bli bekreftet gjennom ett eller flere av disse kriteriene

Tid

Arkivet representerer den første tiden for helsesport for funksjons-hemmede.

Sted

Arkivet gir viktig informasjon om Beitostølen Helsesportsenter og Storedal Kultursenter, samt informasjon om tilsvarende helsesportsentre og aktiviteter i andre land.

Mennesker

Arkivet illustrerer livet til foregangsmannen Erling Stordahl, samt utviklingen av helsesport for funksjonshemmede.

Emne og tema

Arkivet illustrerer den spesielle utviklingen av helsesport (idrett).

Form og stil

Arkivet har innslag av blindeskrift.

Sosial, åndelig eller kulturell verdi

Arkivet er verdsatt som dokumentasjon av foregangsmannen Erling Stordahl, og får slik historisk betydning.

Utfyllende opplysninger

Utfyllende opplysninger

Sjeldenhet

Det finnes bare en person Erling Stordahl og arkivet er en unik kildesamling over hans tid, hans virke og hans arbeid.

Integritet

Arkivet er fullstendig og intakt.

Representativitet

Arkivet er nominert som representant for temaet helsesport.

Konsultasjon og samtykke

Konsultasjon og samtykke

Har dokumentarvens eier(e) og forvalter(e) blitt orientert om og godkjent nominasjonen?

Ja

Vurdering av risiko

Vurdering av risiko

Gi en beskrivelse av i hvor stor grad den nominerte dokumentarven er truet.

Arkivet er ikke truet og blir oppbevart i tyveri- og brannsikkert magasin på Valdres Folkemuseum, og med direkte kobling til alarmsentralen på Elverum.

Bevaringsplan

Bevaringsplan

Inngår dokumentarven i en bevaringsplan?

Ja

Hvis ja, last opp et sammendrag av bevaringsplanen. Hvis nei, last opp opplysninger om de nåværende bevaringsforholdene og forvaltningen av dokumentarven.

Vedlegg

- bilde_4.JPG
- bilde_3.JPG
- bilde_2.JPG
- bilde_1.JPG
- Arbeidsplan_2014.docx

Resultat og tilleggsinformasjon

Resultatet av nominasjonen og ev. tilleggsinformasjon

Hva ønsker din institusjon å oppnå ved å få dokumenter innskrevet i Norges dokumentarv? Kom med eventuell tilleggsinformasjon som støtter en innskriving i Norges dokumentarv.

Museer og arkiv har et stort potensiale i å formidle livserfaringer som gjerne forsvinner i en flertallsbefolkning, som sjelden får plass, som vi sjelden hører om. Slik sett vil økt fokus på handikapidrett i Norge være et viktig bidrag til forståelsen av "mangfold" og "inkludering", sentrale begrep og faglige ledestjerner ved mange museum i dag, og til forståelsen av Norge.

Museer og arkiv har i sitt samfunnsoppdrag et særskilt ansvar for å ta vare historier og minner etter personer og institusjoner, og som ikke bare er bekræftende for vår norske identitet, men som stiller spørsmål ved den og som utfordrer den. Slik sett representerer arkivet etter Erling Stordahl, nettopp fordi det på en så unik måte knyttes til en særskilt person, et særskilt fenomen - et unikt bidrag til forståelsen av mangfold og kompleksitet i et seinmoderne Norge.